1893 - 1963
70-ий РІК ВИДАННЯ
І СЛУЖБИ СВОЄМУ НАРОДОВІ ТА ПРАВДІ

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ: "SVOBODA", 81-83 GRAND ST. JERSEY CITY 3, N. J.
HEnderson 4-0237
HEnderson 4-0807
УНСоюз: HEnderson 5-3740
Тел. з Ню Йорку: BArcly 7-4125
УНСоюз: BArcly 7-3337

РІК LXX. Ч. 188. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, ЧЕТВЕР, 3-го ЖОВТНЯ 1963 10 ЦЕНТІВ — 10 CENTS JERSEY CITY and NEW YORK, THURSDAY, OCTOBER 3, 1963 No. 188. VOL. LXX.

КОНГРЕС СХВАЛИВ ЗБІЛЬШИТИ ПЛАТНІ ВІЙСЬКОВИКАМ НА $1,2 БІЛЬЙОНА

Вашингтон. — Палата Репрезентантів в дні 1-го жовтня закінчила дію в справі збільшення платень військовикам і прийняла законопроєкт про те, щоб ці платні були збільшені на 14.4% і то негайно після підписання закону Президентом, це значить від 2-го жовтня цього року. Цей проєкт вже давніше ухвалив Сенат, тому його негайно вислали до Білого Дому, де Президент має підписати його 2-го жовтня. Згідно з цим законом майже 2 700 000 членів збройних сил ЗДА дістануть більші платні, що коштуватиме федеральну скарбницю $1 200 000 000 річно. Простий вояк дістане $8 більше в місяці, це значить, що він тепер діставатиме $120 місячно, а деякі старшини дістануть аж $120 місячно більше. Ці збільшення платень призначені головним чином для тих вояків і старшин, які залишаються на довшу службу. Вістун (капраль), який має п'ять років служби, тепер діставатиме по $341 місячно, а досі діставав по — $306. Капітан із 8-ми роками служби діставатиме по $743 місячно, замість дотеперішніх $638. Підполковник — 1 061 (951). Остання редакція цього закону є компромісом між редакціями, що їх ухвалив був Сенат і Палата Репрезентантів, які дещо різнилися з урядовим законопроєктом. Не користатимуть із цього збільшення платень коло 742 000 вояків, які були покликані до військової служби, або які самі зголосилися до неї, але тільки до 2-річної служби, щоб відбути свою військову повинність. Ціллю цього закону є те, щоб заохотити членів збройних сил залишатись на довший час при війську. Але із збільшенням платень користатимуть і ті вояки, які є вже на емеритурі. Ті всі члени збройних сил і військового персоналу, які відійшли на пенсію між 1-го червня 1958-го і 1-им квітня 1963-го років, дістануть збільшені пенсії на 5%. Подібно винагороджені будуть і ті, що перейшли на пенсію перед 1958 роком. В майбутньому військові пенсіонери зможуть діставати збільшені пенсії, якщо індекс цін збільшиться на три відсотки.

Комунікаційна Сателітна Корпорація почне діяти в 1966-му році

Вашингтон. — Комунікаційна Сателітна Корпорація визначила 1966-ий рік як дату, коли мали б початися передачі цієї світової комунікаційної системи. За кілька тижнів Корпорація має звернутися до промислу, щоб випрацював систему сателітів, які служитимуть як стації-передачі в космічних просторах, щоб об'єднувати всі райони світу. На початку найближчого року зорганізована приватна сателітна корпорація має звернутися до громадянства і до комунікаційних агенцій за фондами. Перший продаж акцій має початися в лютому 1964 року, в першу річницю організації Корпорації. Але треба буде розв'язати різні технічні, економічні, політичні й дипломатичні проблеми. 1. Не знати, чи ця Корпорація даватиме такі прибутки, що вистачать на оплату системи сателітів. 2. Ще не встановлено, які сателіти будуть потрібні. 3. Як довго сателіт зможе втриматися в космічних просторах? 4. Як чужі уряди могли б брати участь в адміністрації цієї комунікаційної сателітної системи? Не легкою справою буде те, щоб знайти спосіб співпраці Комунікаційної Сателітної Корпорації з Федеральною Комунікаційною Комісією, яка хотіла б, щоб Корпорація була від неї залежна.

Сенат продовжив існування Комісії Громадянських Прав

Вашингтон. — Сенат 1-го жовтня більшістю 70-ох до 15-ох голосів прийняв законопроєкт про продовження Комісії Громадянських Прав ще на один рік. Південні сенатори не вели довшої обструкції, тільки впродовж одного дня виступали проти цієї Комісії, що існує від 1957-го року, і пізніше була продовжувана два рази з реченцем на два роки. Коли б ця Комісія не була продовжена, то вона мусіла б припинити свою працю з кінцем листопада цього року. Тепер цей законопроєкт мусить ще затвердити Палата Репрезентантів, але там він може натрапити на більші труднощі, бо південні члени Палатної Комісії Правил можуть покористуватися тактикою проволікання справи. Але однорічне продовження не дає потрібної розв'язки. Важко буде найняти працівників цієї Комісії, бо мало хто схоче ангажуватися на працю тільки на один рік. Численні її працівники, в тому і одміністраційний директор Верл Бернгард, вже зрезигнували. Шість комісарів її заявили, що немає їм жадного інтересу приймати таку короткочеревну працю. Ці працівники Комісії не є вдоволені з того, що її права є дуже обмежені, бо вона тепер має право тільки стверджувати стан, який заіснував в ділянці порушення громадянських прав. Є пропозиції зробити цю Комісію постійною та поширити її права.

В АМЕРИЦІ

● **Головний суддя** Найвищого Суду ЗДА Ерл Воррен, промовляючи на відкритті Правничого Центру свого імени при Калефорнійському університеті, вимагав, щоб при навчанні правників навчали не тільки того, що дає їм прожиток в житті, але також і того, що „творить життя цілої нації". Ми мусимо щораз більше „цікавитися потребами нашого народу, коли навчаємо права й адміністрації", — казав головний суддя.

● **До ЗДА прибув** Большой балет із Москви в складі 38 членів, який буде виступати в 25 більших містах впродовж 11-ох тижнів, починаючи з Філядельфії, де перша програма була у вівторок 1-го жовтня. В Ню Йорку балет буде 10, 11 і 12 жовтня. Приїзд цього балету відбувається в рямках т. зв. культурної виміни, згідно з якою прибув до ЗДА і совєтський цирк.

● **Ньюйоркська Метрополітальна опера** починає свій 79-ий сезон в понеділок 14-го жовтня виставою опери Верді „Аїда", яку гратимуть і в суботу 19-го жовтня; у вівторок Вагнера „Ді Майстерзінґер", в середу — Пуччіні „Богема", четвер — Массене „Манон", п'ятниця — Моцарта „Дон Джованні". „Аїда" та „Манон" йдуть в новій постанові.

● **Прокастрівські бандити** у Венесуелі старалися пограбувати прогульковий поїзд, який виїхав із Каракасу, але вояки крайової гвардії не допустили до цього. Під час стрілянини в поїзді згинув один гвардист, а два були поранені; поранені були і 5 пасажирів.

● **Ма печатці міста Ню Йорку** є латинський напис „Сіґілюм цівітатіс нові еборачі". Принагідно виявилося, що 100 найголовніших урядовців у магістраті не знали, що цей напис означає, бо мало хто з них знає латину. Посадник Річмонд знав всі слова, але не знав, що означає слово „еборачі". Але урядовці, які опікуються міською печаткою, виявили, що „еборачі" — значить по латині „Йорк", бо так римляни називали те місто в Англії.

Монарх Етіопії прибув з відвідинами до ЗДА

Вашингтон. — Етіопський цісар Гайле Селяссі, який має офіційні титули „Переможний лев Юди", „Господній вибранець" та „Король королів", прибув у минулий вівторок 1 жовтня ц. р. до З'єдинених Держав з офіційними відвідинами. На залізничній стації у Вашингтоні привітали його президент Кеннеді з дружиною, члени американського Уряду і 19 чужинецьких амбасадорів, здебільша з африканських країн. Етіопського монарха прийнято з усіма почестями, належними монархам, — з почесною вартою, музикою, 21 гарматним стрілом і т. п. Пані Кеннеді залишилася гостеві, що вона перервала жалобу по своєму померлому синкові — немовляті, щоб прийти його привітати. Пані Кеннеді говорила і Гайле Селяссі відповів по - французьки. Президент прославляв Гайле Селяссі як „людину, що його місце в історії вже запевнене". Того самого дня Президент і Гайле Селяссі мали першу півторагодинну ділову розмову. Вечером відбулося парадне прийняття у Білому Домі. Етіопський монарх зревանжується обідом у Меріленđському клюбі. Він має бачитися з лідерами Конгресу та керівниками Пентагону. Гайле Селяссі був в Америці тільки один раз, у 1954 році, за Д. Д. Айзенгавера. Він має тепер 72 роки і став був монархом тоді, коли президент Джана Ф. Кеннеді — який має 46 років — не було ще на світі. Від часу останньої візити Гайле Селяссі в Америці 29 країн стали самостійними державами.

Директор Шрайвер про очолюванний ним Корпус Миру

Вашингтон. — Директор Корпусу Миру Сарджент Шрайвер, зізнаючи в Палатній Підкомісії Видатків, ствердив, що з усіх 4.000 добровольців Корпусу Миру тільки 178-ох треба було завернути до ЗДА. З того числа 26 мусіли покинути працю за кордоном внаслідок слабого стану здоров'я, 6 померли внаслідок автомобільної або летунської катастроф, 31 мусів покинути працю внаслідок нещасливих випадків (смерть в родині), а 115 виявилися неуспішними внаслідок особистих прикмет. Директор Шрайвер зізнавав, що індонезійські комуністи щораз виступають проти праці добровольців Корпусу Миру. Всіх добровольців перевіряється щодо їхньої льояльности до ЗДА, і тому не є оправдане домагання конгресмена демократа з Луїзіяни Отта Пасмена, який домагається усунення з Крайової Ради при Корпусі Миру пресвітеріянського священика Джеймса Г. Робінсона, бо його льояльність перевірило Ф.Б.І.

У ФІЛЯДЕЛЬФІЇ ВІДБУВСЯ VII КРАЙОВИЙ З'ЇЗД „ЗАРЕВА"

МИХАЙЛО ГЕРЕЦЬ ОЧОЛЮЄ НОВИЙ КРАЙОВИЙ ПРОВІД

Філядельфія. — В минулу суботу і неділю, 28-29 вересня ц. р., відбувся тут в приміщеннях студентського Центру Дрексел Інституту й Українського Народного Дому VII Крайовий З'їзд ЗАРЕВА в ЗДА. З'їзд відкрив, привітавши приявних делегатів, гостей та представників організацій і товариств, голова уступаючого Крайового проводу ЗАРЕВА Богдан Гасюк. Після молитви, що її провів о. Мельник та привіту господаря з'їзду — голови клітини ЗАРЕВА у Філядельфії Альберта Кіпи, розпочато з'їзд вибором президії, в склад якої ввійшли: Осип Зінкевич — предсідник, Марко Царинник, Віра Татунчак та Володимира Гнатюк — секретарі. На З'їзд наспіли численні привіти від наших церковних ієрархів, наукових, молодечих, братських, суспільно громадських, політичних, культурних, професійних, комбатантських та інших установ. Серед ряду представників організацій та установ, що зложили свої привітання з'їздові, був приявний репрезентант посадника міста Філядельфії та член міської Ради п. Гваріно. З окремим словом до з'їзду виступив голова Центрального Проводу ЗАРЕВА Павло Доножинський, що прочитав доповідь: „Ідеологічні основи ЗАРЕВА" — Теодосія Онуферка та „Форма і зміст діяльности ЗАРЕВА" — Михайла Гереця. Обидві доповіді викликали живу і широку дискусію. Після звітів уступаючого Крайового Проводу, дискусій над ними та уділенням абсолюторій, з'їзд, на пропозицію номінаційної комісії обрав новий Крайовий Провід на ЗДА в складі: Михайло Герець — голова, Анна Процик — заступник голови, Володимира Гнатюк — секретар, Богдан Гасюк — орг. референт, Осип Врублівський фін. референт, Марко Царинник — референт діяльности, Дарія Новаківська — пресовий референт, Василь Камінський — бібліотекар. До Контрольної Комісії ввійшли: Володимир Бакум, Альберт Кіпа і Марія Годованець. Товариський Суд: Володимир Процик, Оксана Бак-Бойчук і Ірина Демидович. Впродовж дводенних нарад працювали обрані з'їздом ділові комісії, що їх очолювали: д-р П. Стерчо — резолюційну, П. Онуферко — ідеологічну, М. Герець — програмову і діяльности - діяльностеву, А. Кіпа — статутову та П. Дорожинський — номінаційну. В суботу 28-го вересня в Белвю Стретфорд готелі відбувся Конгресовий Баль. Схвалився ряд постанов і резолюцій. VII Крайовий З'їзд ЗАРЕВА в ЗДА закінчено молитвою та відспіванням Національного гимну.

Академія на пошану сл. п. Івана Багряного відбудеться в суботу у Ню Йорку

Ню Йорк. — Представництво Виконного Органу Української Національної Ради у ЗДА влаштовує в суботу 5-го жовтня ц. р. о год. 5-ій вечора в залі УВАН академію для вшанування пам'яті Івана Павловича Багряного, віцепрезидента УНР. У програмі: вступне слово Євгена Приходька, доповідь ред. В. Гришка на тему „Живий Багряний" як також мистецька частина, в якій візьмуть участь Йосиф Гіряк, Галина Шерей (сольоспів), Рафаїл Венке (скрипка) і Карло Цебок (піяно).

Виставку творів українських мистців влаштовує Фундація УВАН у ЗДА

Ню Йорк. — В неділю 6 жовтня ц. р. відбудеться тут заходом Фундації Української Вільної Академії Наук і в її приміщенні при 206 Вест 100 вул. відкриття виставки творів українських мистців, на яку склалися експонати, подаровані українськими малярами і скульпторами на сплату боргу за будинок УВАН. У програму відкриття передбачене вступне слово проф. Дам'яна Горняткевича і доповідь проф. Мар'яна Коця на тему „Мистці на допомогу академії". На виставці будуть репрезентовані своїми творами тридцять українських мистців. Виставка буде відкрита до 27 жовтня ц. р.

ПЛОЩА СВ. ПЕТРА ПІД ЧАС НАРАД СОБОРУ

Кардинали і єпископи - учасники Вселенського Собору виходять із Базиліки св. Петра після першого ділового засідання соборового пленуму, що відбулося в понеділок 30 вересня ц. р.

СТВОРЕННЯ УКРАЇНСЬКОГО ПАТРІЯРХАТУ БУДЕ ОБГОВОРЮВАНЕ НА СОБОРІ У ВАТИКАНІ

УКРАЇНСЬКІ КАТОЛИЦЬКІ ЄПИСКОПИ ВІДБУЛИ ПЕРЕДСОБОРОВУ НАРАДУ

Рим, (УПБ). — Із неурядових, однак добре поінформованих джерел повідомляють, що справа створення українського патріярхату стає дуже актуальною на Другому Ватиканському Вселенському Соборі. Між пропозиціями внесеними Отцями Собору відносно різних справ, є також численні пропозиції з рекомендацією: „є дуже відповідним і корисним створити український патріярхат". Чи ця справа буде вирішена вже на самому Соборі, чи її передадуть на пізніше вирішення Папи, покищо невідомо.

В суботу 22-го вересня ц.р. усі українські єпископи — за винятком Преосв. Кир Йосифа Мартинця, єпископа для українців у Бразилії, що не встиг приїхати до Риму на час — зібралися в Українській Великій Семінарії на Джаніколо в Римі на передсоборову нараду. Зібрання це набрало особливої урочистости з двох причин. Одна — це присутність Митрополита - Ісповідника Кир Йосифа на цій нараді. Це вперше всі українські єпископи зібрано привітали його і це вперше він узяв участь в їх спільній нараді. Друга причина важливости наради — це встановлення загальної лінії, якою поступатиме український збір Отців Собору на цій другій сесії, як також про те, хто голосуватиме цьому зборові, хто і коли забиратиме голос на Загальних Зборах Собору та про інші справи. Встановлено, що такі спільні наради відбуватимуться раз на тиждень впродовж цілої сесії Собору. На нараді були присутні єпископи Елько та Коцієко, що є архипастирями наших поселенців в Америці з Підкарпатської України.

Вселенський Собор у Римі дебатує про поняття Церкви та її завдання

Рим. — В перших днях нової сесії Вселенського Собору Католицької Церкви ведеться дебати над проєктом декрету „Де Еккезія" — Про Церкву, при чому спершу йде взагалі про дефініцію поняття Церкви. Члени Вселенського Собору були подекуди заскочені висловом Папи в його інавгураційній промові при відкритті нової сесії, що Церква — це „містерія". Архиєпископ Фльорії з Фльоренції висловив сумніви, чи дехто з світських вірних не зрозуміє терміну „містерія", як чогось темного, відсталого й невідомого. Зате німецький кардинал Йозеф Фрінґс з кольонського, один з лідерів „поступового крила" учасників Собору, боронив терміну „містерії", бо „Церква є джерело святости". По цій лінії з'ясував цей термін учений американський Редемпторист о. Франсіс Коннелл. Містерія, казав він, „це джерело святости, при чому Бог через Церкву виявляє свою ласку людству". Виринув проєкт, щоб декретувати свої погляди про Церкву, як „Христову Церкву". Проєкт того декрету охоплює 92 сторінки, при чому 28 сторінок присвячені загальному розглядові, що таке Церква. До проєкту зголошено в міжчасі між 1 і 2 сесіями Собору 372 додатки, чи зміни. У нарадах Собору беруть участь 2.258 осіб.

У вівторок 1-го жовтня 2.231 голосом „за", при 43 „проти", 3 „за" з застереженнями і 24-ох голосах неважних прийнято в засаді проєкт декрету „Про Церкву" і рішено приступити до розгляду його детайлів.

Наукове Т-во ім. Шевченка влаштовує нараду представників реґіональних комітетів

Ню Йорк. — Комісія Реґіональних Дослідів і Публікацій НТШ влаштовує в неділю, 6 жовтня 1963 р. в годині 11-ій перед полуднем, в залі Українського Інституту Америки, 2 Схід 79 вулиця в Ню Йорку першу Сесію Представників Реґіональних Комітетів, для зреферування дотеперішньої праці Комісії, вибору Управи Ради ПРК, схвалення правильника та намічення пляну дальшої діяльности. В Сесії візьмуть участь представники всіх існуючих Реґіональних Комітетів, як теж і Ініціятивних Комітетів, що є в стадії творення. В програму наради входять такі точки: 1. Відкриття і звідомлення про дотеперішню діяльність — проф. д-р В. Лев, 2. Завдання Ради Представників Реґіональних Комітетів, плян праці і проєкт правильника — ред. І. Дурбак, 3. Дискусія, 4. Вибір Управи Ради Представників Реґіональних Комітетів. 5. Доповідь проф. д-ра М. Соневицького п. н. „Тематика історично-мемуарних збірників". 6. Дискусія. 7. Поточні справи, внесення і побажання.

ЩЕ ПРО 70-РІЧЧЯ „СВОБОДИ" В НЮ ГЕЙВЕНІ

Ню Гейвен. — До поданого вже повідомлення про відзначення тут 70-річчя „Свободи" та пошанування з цієї нагоди заслужених діячів піонерів додати б, що оперовий співачці пані Марії Лисогір акомпаніювала на фортепіяні голова місцевого відділу Українського Музичного Інституту проф. Юрій Цебрівський, а спів американського національного гимну супроводила на фортепіяні панна Христи на Добчанська.

БРИТАНІЯ ПІДТРИМУЄ „СПІВІСНУВАННЯ" НА БАЗІ ВІДМОВИ ВІД ВІЙНИ

Об'єднані Нації. — Британський міністер закордонних справ лорд Гюм виголосив в минулий вівторок 1-го жовтня ц. р. велику промову на Генеральній Асамблеї Об'єднаних Націй, в якій привітав становище Совєтського Союзу, який тепер засуджує війну і визнає принципи переговорів, як шлях до розв'язки всіх спірних проблем. Лорд Гюм вірить, що це становище Совєтського Союзу щире, бо — мовляв — Хрущов волів розколоти міжнародній комуністичний рух, ані ж погодитись на тезу, що війна між світами „соціялістичним" і „імперіялістичним" неминуча. Британський міністер перестеріг китайських комуністів, що коли вони думають, що зможуть пережити нуклеарну війну, то вони помиляються: радіяція — звернув увагу — не знає політичних кордонів. Однак лорд Гюм признав, що існують великі розбіжності в нинішній міжнародній ситуації і багато трудних до розв'язки проблем. Конкретно він указав на Берлінський мур, як на доказ існування холодної війни і заперечення мирного співіснування. „Самовизначення, що його вимагається для інших, відмовляється все ще східним німцям". Лорд назвав справу обмеження атомової зброї до існуючих атомових країн і справу забезпечення проти несподіваної атаки як ті, в яких можна б дійти до порозуміння між Сходом і Заходом і через які можна б відтиснути далі міжнародну атмосферу. Щодо совєтської пропозиції, щоб у Москві з'їхалися 18 голів членських країн Женевської конференції розззброєння, то лорд Гюм визнав у тій пропозиції „деякі позитивні сторінки", але застерігся, що перед тим треба би загарантувати такій конференції „на вершинах" деяких успіх. Між іншим, щодо міжнародного розззброєння, то лорд Гюм запропонував, щоб у першій його стадії знищено частину засобів перевозу атомових бомб. Лорд Гюм задеклярував готовість всіх членських країн Атлантійського Союзу, включно з Америкою, прийняти на свою територію обсерваторів, які стежили б, чи нема в тих країнах приготувань до несподіваної агресивної атаки, якщо такі самі контрольні пости будуть встановлені також в усіх країнах Варшавського пакту, себто в совєтському більці європейських держав, включно з Совєтським Союзом. Звертаючись на адресу азійсько - африканських держав лорд Гюм виступив проти їхнього — і комуністичного — проповідування так званих „визвольних воєн", бо ті війни є все одно таки-війнами. Він перестеріг теж новопосталі держави, щоб вони перестали вічно говорити про колоніялізм і під гаслом антиколоніялізму конфіскувати й удержавлювати мастки чужих держав, бо коли це буде продовжуватись, тоді ті новопосталі країни не дістануть ніякого чужого інвестиційного капіталу. Зокрема лорд Гюм натаврував поведення Індонезії у відношенні до британського майна і британської амбасади у зв'язку з опозицією Індонезії проти новоствореної держави Маляйзії. Лорд Гюм висловився за продовжування різних мирових місій Об'єднаних Націй і тому затаврував становище деяких держав, які не хочуть на такі місії платити грошей. Він пригадав гасло американської революції: „нема податків без репрезентації" та обернув його в сторону членів Об'єднаних Націй: „нема репрезентації без податків". Тому він висловився за позбавлення права голосу в Об'єднаних Націях тих членських держав, які не виконують супроти тієї установи своїх зобов'язань щодо платности.

Хрущов стверджує „нову ситуацію" в СССР внаслідку неврожаю

Москва. — Хрущов виголосив у Новій Кахівці на Катеринославщині в Україні велику промову до тамошніх колгоспних адміністраторів, при чому признав, що останній неврожай в Совєтському Союзі був такий поганий, що „поставив країну „у важку ситуацію". Виступаючи знову в ролі ніби-то сільсько-господарського фахівця, Хрущов говорив багато про наводнювання і штучні добрива, як два головні засоби для покращання збору. Він закликав населення до обмеженого споживання хліба та водночас до збільшення продукції зерна, ділючи його „норми" на урожайні і неврожайні землі СССР. Замітним місцем тієї промови Нікіти Хрущова, що її оприлюднено в понеділок 30 вересня ц. р. у московських газетах, було признання банкрутства совєтської дурійки з „цілинними землями". До тих „цілинних земель" із цього із спеціяльною місією від Хрущова Дмітрій Полянський, який — за „Казахстанською Правдою" — об'їздив казахстанські колгоспи, переводив наради з тамошніми господарниками й у висліді ствердив, що останні збори в Казахстані вийшли „катастрофально". Хрущов, спираючися видно вже на звідомлення від Полянського, поклав тепер натиск на дальше краще господарювання на давніх засівних площах, а не на „цілинних землях" з їхніми пісками і вітрами. Випереджуючи критиків, які слушно можуть закидати Хрущову й іншим большевицьким плянувальникам фальшиві рахунки на врожай, без врахування всіх елементів, Хрущов виправдувався, що „мужик хреститься аж тоді, коли грім вдарає". Хрущов признав, що в СССР вживають штучних добрив на одну третю того, що вживають в ЗДА і на 1/15 того, що вживається в Західній Німеччині.

У СВІТІ

● **Конрад Аденауер**, вернувшись з Парижу з побачення з президентом де Голем до столиці Західної Німеччини, запевнив, що він і де Голь переконані, що розбіжності думок щодо експорту - імпорту хліборобських продуктів будуть вирівняні на терені 6-ох держав Європейської Економічної Спільноти. Зате Аденауер з великою турботою говорив про політичну єдність Европи.

● **В Еспанії** радісно прийнято до відома відновлення на дальших 5 років договору з Америкою про вживання Американцями морсько - летунських баз. Еспанська преса підкреслює, що тому 10 років Еспанія й Америка підписали ту умову „з конечности", а тепер „задля доброзичливої співпраці і приязни".

● **Жиди в цілому світі** молилися на своєму святі Судного Дня в минулу суботу - неділю за своїх земляків в Совєтському Союзі. 15.000 синагог у всьому світі дістали від головного рабина Іцака Ніссіма з Ізраїлю текст спеціяльної молитви.

● **Населення всього світу** нараховувало в половині мін. року 3,150,000,000 людей. Найбільша смертність і найбільший приріст населення у тропікальній Африці, найменша кількість народин у північній і середній Европі. Об'єднані Нації видали друком першу з трьох частин статистики, що стосується 200 країн у світі, величиною 665 сторінок.

● **Центральна синагога в Москві** була на жидівському святі Йом Кіпур від кінця тижня вщерть повна. Вірні не могли пробратись до середини. Порядку не заклалучено. У Москві є, за жидівськими джерелами, 240.000 жидів, які мають тільки одну публічну синагогу.

СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

FOUNDED 1893

Ukrainian Newspaper published daily except Sundays, Mondays & holidays (Saturday & Monday issues combined) by UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc., 81-83 Grand St., Jersey City, N.J.

Second Class Postage paid at the Post Office of Jersey City, N.J. Accepted for mailing at special rate of postage provided for by Section 1130 of Act of October 3, 1917 — authorized July 31, 1918.

Subscription Rates: One year $12.00; six months $6.25; three months $3.25.—Jersey City & Foreign Rates: One year $14.00; six months $7.5;0 three months $4.00. For UNA members monthly 65¢.

Передплата: На рік — $12.00; на пів року $6.25; на три місяці $3.25. — В Джерзі Сіті і закордоном: — На рік $14.00; на пів року $7.50; на три місяці $4.00. — Для членів У. Н. Союзу, чоловіків і жінок — 65 центів місячно. — За кожну зміну адреси платиться 10 центів. Чеки і mony orders виставляти на: "Svoboda"

Статті і дописи, підписані авторами, не мусять відповідати поглядам Редакції. Редакція застерігає собі право в потребі виправляти і скорочувати надіслані матеріяли. Незамовлені матеріяли повертається тільки тоді, коли автор собі це виразно застеріг долучивши заадресовану коверту з відповідною поштовою оплатою. — За зміст оголошень Редакція не відповідає.

Адреса: "SVOBODA," P. O. Box 346, JERSEY CITY 3, N.J.

Проклята система

Коли 45 років тому кліка большевицьких фанатиків на руїнах і трупах мільйонів встановляла прокляту комуністичну систему на великому обширі Східньої Европи, їхню революцію супроводила пропаґанда про встановлення „раю на землі", протиставляючи його „капіталістичному пеклові". Сьогодні, 45 років пізніше, як „капіталістичній" Америці чи Канаді болить голова від надпродукції харчових продуктів, „соціялістичний" Совєтський Союз знову опинився перед перманентною для його населення катастрофою голоду. А що сьогодні Хрущов уже не може цю катастрофу закрити перед очима світу, як це робив його попередник Сталін, він намагається рятувати ситуацію великими закупами пшениці й муки в Канаді та ЗДА.

Підписавши з Канадою договір про закуп пшениці на суму $500 000 000, совєтський уряд започаткував водночас переговори з американськими збіжжевими компаніями про закуп американської пшениці на суму яких $380 000 000. Як виходить із пресових повідомлень, відбувалися ці переговори на терені Канади, де й досягнуто засадниче порозуміння в справі цієї велетенської трансакції, що збільшить майже до більйона долярів експорт західнього зерна до СССР і країн комуністичного бльоку. Вся ця трансакція вимагає ще тільки згоди американського уряду і затвердження Конґресу, бож, згідно із обов'язуючими законами, такого роду продаж для якоїсь комуністичної країни вимагає окремої ухвали Конґресу.

Заходи совєтського уряду в справі одержання з-за кордону величезної кількости зерна й муки доводять, що ситуація з цьогорічним урожаєм в СССР і в інших країнах комуністичного бльоку куди гірша, як обраховували західні експерти і самі ж таки совєтські господарники, які під проводом Хрущова обережними натяками про посуху і непогоду підготовляли населення СССР до гіркої правди про кризові місяці, що до них зближається совєтське господарство, особливо ж у харчовій ділянці. Трохи виразніше про це заговорив Хрущов під час своєї недавньої подорожі по Україні, стверджуючи не тільки поганий стан урожаю, який поставив Совєтський Союз „у важку ситуацію", але й попереджаючи партійне керівництво і загал населення, щоб вони були готові на всякі евентуальності.

Масовим закупом пшениці в Канаді і в ЗДА московський комуністичний режим хоче ратувати себе від краху, як це було вже багато разів в історії, граючи для цього на гуманітарних почуттях західніх вільних держав, готових допомагати в потребі не так совєтському режимові, як поневоленим і загнаним цим режимом у скрутну ситуацію народам.

Виморювати населення голодом з політичних міркувань і для політичних цілей є виключною прикметою антинародного, народовбивчого комуністичного режиму. На Заході навряд чи міг би хто мати принципове застереження проти такої трансакції, яка могла б допомогти голодним. Але уряди ЗДА і Канади, продаючи Совєтському Союзові пшеницю й муку, повинні поставити вимогу, що проданий ними хліб буде справедливо розділений між населення всієї голодоморної совєтської імперії. Можна б мати поважні побоювання, що з американської і канадійської пшениці користатиме головно панівний російський „старший брат", а не населення поневолених ним України, Білорусі, Грузії, Вірменії та багатьох інших країн, що їх Москва вже виморювала голодом навіть тоді, як сама заповнювала свої шпихлірі відібраним від них зерном.

Злочин і громада

Про злочин існує велика різномовна література — з погляду філософії, медицини, соціології, етики і правопорядку. Історія злочину сягає до часів творення старовинних мітів та релігійних переказів про початки людського роду, — згадати б тільки злочин Каїна. Злочинність в окремих краях і народах бере свої початки в найперших періодах їх історії. Бо незалежно від релігійного вірування, суспільних відносин, виховання й оточення, незалежно від ступня біди чи добробуту, від усіх зовнішніх умовин, які сприяють або противляться злочинові — праджерело злочину криється десь у темних закутинах людської вдачі, яка по нинішній день, не зважаючи на всі осяги психоаналітики, не проглянена до дна.

Проблема злочину в Америці була голоснішою чи тихішою в різні періоди її історії. Злочин тягнувся вже за першими поселенцями, про нього відомо у світлому часі піонерів, він пов'язаний з „золотою гарячкою" у 50-их роках минулого століття, про нього згадують хронікарі „Дикого Заходу". Злочинність в Америці використала для своїх цілей добу прогібіції в 20-их роках цього століття і „прославила" тоді такі імена, як Аль Капоне чи Джан Ділінджер. У травні 1951 року проголосив свій славетний звіт про розслід злочинности недавно померлий сенатор з Теннессі, Істес Кіфовер. І як тоді, так і тепер, цією справою займається Сенат, стривожений зростом злочинности, що переступає межі окремих випадків і приймає розміри організованого явища.

У середу минулого тижня, виступаючи в цій справі на сенатській Слідчій Підкомісії, генеральний прокуратор Роберт Кеннеді признав, що організований злочин став поважною державною проблемою, і тому зажадав від Конґресу окремих уповноважень для Департаменту Справедливости й додаткових законів у боротьбі проти злочинности. Зокрема, генеральний прокуратор вказав на вартість донощиків із злочинного підпілля, що їх, на його думку, треба за інформації про дії їх кумпанів винагороджувати, жадав збільшення кари за деякі злочини і притягнення до боротьби проти злочинности широких кіл громадянства, виховників і засобів публічної інформації. Кілька днів тому почав зізнавати перед тією сенатською Підкомісією темний тип із світу злочину, Джозеф Валлячі, багатократно засуджений за прерізні злочини включно з убивством, який, з бажання помститися на своїх кумпанах, почав „сипати" їх спершу перед поліцією, а тепер потверджує та поширює свої попередні ревеляції — публічно, перед сенаторами, представниками преси, радіо і телевізії. Джозеф Валяччі виявляє верхівку і таємниці злочинної організації „Каза Ностра" (Наша Справа), з її самосудами й іншого роду „діяльністю", що дає багатомільйонові прибутки кліці проводирів.

За статистикою — в 1961-му році в 2 776 американських містах на 85 158 360 мешканців, арештовано за прерізні провини проти карного закону — 3 815 825 осіб. Правда, найбільшу рубрику становлять „невинні" пияки — 1 399 293, — але й убивств було в тому році 4 625, пограбувань — 31 563, та знасилувань — 7 143. Найгірше те, що відсоток злочинности не зменшується, а росте: минулого року він зріс на 3% в порівнянні з попереднім. Тому саме заалярмовані не тільки органи державної безпеки із Федеральним Бюром Інвестиґацій у проводі, але й законодавці, суспільні діячі та педагоги. Вони слушно твердять, що поліція і суд не викоренять і навіть не зменшать злочинности, якщо не буде з нею боротися все громадянство, від родини і школи починаючи.

НАЙЛЕГШИЙ ШЛЯХ ДО БІЛОГО ДОМУ

Майбутні претенденти на становище президента розпочали широку кампанію, щоб у липні 1964-го року на Номінаційній Конвенції в Сан Франціско здобути номінацію. Одним із таких претендентів є сенатор Беррі Ґолдвотер, а другим — губернатор Нелсон А. Рокефеллер. Серед можливих кандидатів згадують і інших губернаторів, хоч вони ще не рушили в напрямку до Білого Дому, чекаючи на вислід першої тури в боротьбі між Ґолдвотером і Рокефеллером.

Співробітник щоденника „Вашинґтон Стар", Дейвід С. Бровдер, вмістив у „Ню Йорк Таймсі" статтю під заголовком „Найлегший шлях до Білого Дому". В цій статті є така ілюстрація: на задньому пляні стоїть Білий Дім, спереду, на тлі Сенату, сидить у фотелі сенатор, а направо перед стейтовим Капітолем — губернатор. Обидва вони споглядають на Білий Дім, до якого ведуть доріжки з будівель, перед якими сидять ці обидва джентлмени.

Автор статті на підставі статистики ствердив, що найлегше дістатися до Білого Дому кандидатові, який займає сенаторське становище. На президентів виходять у виборах також і губернатори, але останнім губернатором, якому вдалося здобути президентський пост у 1932-му році, був покійний Ф. Д. Рузвелт.

В цьому сторіччі номінації від обидвох партій на президентських кандидатів здобули аж 7 губернаторів і тільки два сенатори. Але серед кандидатів - губернаторів Алф Лендон, Томас Е. Дюї та Адлей Е. Стівенсон не мали успіху. Кандидати - губернатори під час передвиборчої кампанії повинні змінити свою тактику і дати себе пізнати цілій країні, що дасться легше сенаторам, які діють у Вашинґтоні і можуть здобути більшу популярність вже самими виступами в Сенаті.

Правда, губернатори можуть звернути на себе увагу вже тим, якою більшістю голосів вони здобули своє губернаторське становище. І так каліфорнійський губернатор-демократ Пет Бравн переміг був у 1958-му році сенатора Вілліяма Новленда більшістю одного мільйона голосів, а нюйоркський губернатор-республіканець Рокефеллер у 1960-му році мав більшість — 573 000 голосів, але в 1962-му році обидва вони перемогли меншим числом голосів, внаслідок чого їхня популярність підупала.

В 1962-у році на політичній арені виринули два нові губернатори: Джордж Ромні з Мишиґену, який по 14 роках переміг вперше демократичного противника, і республіканець Вілліям Скрентон із Пенсилвенії. Але слава губернаторів, звичайно, короткотривала, як це ствердив нововибраний губернатор В. Скрентон, завваживши: „Я готов залишити своє становище, як найбільш непопулярна людина в стейті".

У великих стейтах особливо швидко зростає число населення, і губернатори мусять дбати про розбудову шкільництва та охорону здоров'я населення, про допомогу безробітним і т. п. Все це вимагає чимраз більше грошей, а податковці не радо платять нові чи збільшені податки, і внаслідок цього популярність губернатора підупадає.

До того ж губернатори завжди можуть мати проти себе майбутніх противників, і щодва роки мусять змагатися за своє становище. Щасливішими під цим оглядом є сенатори, які працюють у приязній до них атмосфері. Сенатор легко може здобути собі славу, як, наприклад, це вдалося було покійному Естесові Кіферові, який провів вдале переслухання проти трестів, або Кітінґові, якому вдалося першому виявити совєтські ракети на Кубі. Сенатор здобуває прихильність виборців вже за саму спробу зробити щось добре, а губернатор мусить таки здійснити щось корисне, щоб його похвалили виборці.

Сенатор Ґолдвотер втішається популярністю, хоч він поставив був в Сенаті проєкт допомоги шкільництву, який здобув лише 7 республіканських і 3 демократичні голоси. Можна гадати, що сенатори більше розуміються на закордонній політиці, як губернатори. Але у випадку Рокефеллер - Ґолдвотер не можна цього сказати.

Популярності сенаторів у великій мірі сприяє ще й телевізія. В роках 1952-60 преса дуже прихильно ставилась до сенатора Линдона Б. Джансона, але він майже ніколи не виступав на телевізії, і тому мало був відомим у 1960-му році, коли почав змагатися за здобуття президентської кандидатури. Багато-хто вірять, що віце-президент Ричард М. Ніксон у змаганні з Джаном Ф. Кеннеді програв вибори незначною меншістю 100 000 голосів тому, що його виступ на телевізії не сподобався глядачам. Губернатори навіть найбільших стейтів не мають можливости виступати на телевізії в загальнокрайових авдиціях, сенатори мають частіші нагоди дати себе пізнати мільйонам майбутніх виборців.

Крім телевізії, багато може допомогти президентському кандидатові, якщо він видасть якусь книжку, що стане так званим бестселером. Ось так книжка „Профілі відважних" сильно допомогла теперішньому Президентові, а книжка „Сумління консерватиста" здобула широку популярність Ґолдвотерові.

Немаловажним є й те, чи кандидат на номінацію має можливість, роз'їжджаючи по країні, виступати з промовами перед виборцями. Сенатор Ґолдвотер вже від початку цього року відбув численні подорожі по різних стейтах, виголошуючи програмові промови, хоч і не заявив ще явно, чи буде він кандидувати. Губернатор Рокефеллер почав поїздки по стейтах і навіть виїхав до Европи, щоб продемонструвати своє знання проблем закордонної політики. Дехто гадає, що Рокефеллер утратив нагоду стати президентом ще в 1960-му році, коли дав себе перемогти прихильникам Ніксона.

Історія останніх десятиліть вчить, що сенаторові легше здобути президентську номінацію, як губернаторові. Але вона також не замовчує факту, що при президентських виборах найлегше дістатися до Білого Дому тому, хто вже там сидить, як це було в 1948 році з Гаррі Труманом і як це може бути в 1964-му році з Джаном Ф. Кеннеді.

О. Ждахович

ПРОЩАННЯ У РАМБУЙЄ

Париж. — Невелике містечко Рамбуйє, за яких 35 миль від Парижу, лежить серед великого лісу - заповідника, в якому водяться не тільки олені й сарни, але навіть дикі кабани, дбайливо пильновані державними лісниками. Це околиця, до якої кожної погідної неділі з'їжджаються десятки тисяч парижан подихати свіжим повітрям, полежати на траві.

У давнину це був один із лісків, призначених для королівських ловів. І містечко виросло як оселя біля королівської літньої резиденції. Одні з королів любили Фонтенебльо, інші — Рамбуйє. Але Рамбуйє старіше, парк цього замку являє собою зразок французького смаку, замок влаштований не лише на літню резиденцію, але й на перебування в ньому при всякій погоді. А що він зацілів якимсь чудом під час революції і навіть умеблювання його не потерпіло, то тепер це — літня резиденція президентів Французької республіки. Тут ночують визначні гості голови держави, і провідник скаже вам, де спала королева Єлисавета II, де її батько, а де Нікіта Сергійович, і покаже, який вид він мав із свого вікна.

До лісу Рамбуйє ідуть парижани шляхом на Версаль, по західній автостраді. В суботу 21 вересня вони були заскочені кількістю поліції на всіх шляхах, що ведуть в цьому напрямку, на самій автостраді й по всіх селах уздовж цих шляхів. У певних годинах автостраду поліція замикала, викликаючи типово французькі завваження:

— Приїхав якийсь там німець попити нашого вина, і поліція псує всім порядним людям вікенд . . .

„Якийсь німець", що майже не п'є вина, це був канцлер Конрад Аденауер, який був гостем ген. де Ґоля. Однак, був він не офіційним гостем, і тому не ночував у Парижі, не був і чисто приватним гостем, тому не ночував у Кольомбель-лє-де-з-Еґліз. Був напів приватним, напів урядовим, тож два дні провів у затишному Рамбуйє, де теплі осінні дні розкинули чари легких туманів на ставках, застелили широкі луки підстриженого парку.

Аденауер приїхав попрощатися з де Ґолем, приїхав звести підрахунок їхніх відносин, їхніх великих успіхів, запевнити контакт на майбутнє. Бо хоч старий канцлер і відходить з посту голови уряду, не відходить він від активної політики. Він залишається головою Християнсько-Демократичної партії, що має більшість у федеральнім парляменті і керуватиме далі Німеччиною, а через неї великий, коли не рішальний вплив на політику Західньої Німеччини матиме Аденауер. Щоб на цьому пості бути певнішим, йому треба було поговорити з де Ґолем, з яким його в'яже дуже багато спільного в думках і навіть вдачі.

Ці два великі державні мужі змінили не тільки обличчя Европи, але й хід її історії. Обидва вони авторитарні дідугани, що люблять показати тверду руку. Обидва люблять патріярхальну дисципліну в родині й приватному житті. Обидва віруючі й практикуючі католики. Обидва мають за собою справді революційні досягнення й масу противників. Обидва дечого не розуміють у методиці дії нашої доби. Обидва мають недовір'я до Москви, і тому стоять в опозиції до американської політики, підозріваючи президента Кеннеді та його дорадників у певній наївності.

Між ними панує майже інтимна приязнь. Один бо й другий причинилися до німецько - французького замирення з тим, що Аденауер все життя про це мріяв, а де Ґоль пішов на це спонтанно, спираючись на партнерство Аденауера. Аденауер вдячний де Ґолеві за те, що той зрозумів його глибоко. Зрозумів, що Аденауер від 1945-го року мусів спиратися на Америку, без якої не була б можливою відбудова Німеччини, й тоді не міг іти далі, як ішов в напрямку зближення з Францією, відступивши Саарщину.

Де Ґоль поважає Аденауера за те, що не залишив він своєї мрії, хоч від часу закінчення війни, поза Робертом Шуманом і Жаном Монне, не було у Франції політика, який би передбачав замирення з Німеччиною, уявляв собі можливість добросусідського співжиття, а ще менше спирання майбутньої Европи, як великої потуги, на союзі з Німеччиною. Поважає він його й за те, що той у багатьох моментах рішень віддавав першенство де Ґолеві, усуваючись в тінь при реалізації власних задумів.

Тому ця зустріч в Рамбуйє була зворушливою, мала в собі щось із зустрічі переможців, які передають заслужені ними лаври своїм дітям. Зворушливою вона була й тим, що це ж два приятелі, які не так давно були репрезентантами потуг, взаємно ворожих не лише формально, але й духово, традиційно. Була це зустріч двох переможців, які у похилому віці провели одну з найбільших в історії світу революцій, кладучи основи під зовсім новий уклад сил у цьому світі, бо незабаром об'єднана Европа стане третьою мілітарною потугою, як стала господарською та політичною.

Була це зустріч і тривожною. Бож коли вони, два кремезні дідугани, вміли лягти на хвилі сучасних процесів і правильно вичути кілька рішальних етапів, то чи їхні молодші наслідники не підуть задалеко в експериментах, у бажанні проводити дальші революції? Де Ґоль висловив тривогу, чи не дадуть себе наступники Аденауера заманеврувати Москві, чи не скапітулюють перед американськими вимогами, які слушні, але випливають із незрозуміння певних суто европейських явищ. Аденауер висловив тривогу, чи витримає де Ґоль на своєму становищі, яке непопулярне, але яке, коли б Франція на ньому витримала ще років з п'ять, задовольнить і американців, бо зробить з Европи вірного й певного союзника ЗДА.

Виміна думок була відкритою, в чотири ока. І вони договорились. Обидва вдоволені із зустрічі. Обидва заховали в душі меланхолійність осени, за якою приходить для них зима, як передвісник нової весни, нової доби історії, що йтиме по ними визначених шляхах, забуваючи їх і їхній труд, кепкуючи з їхньої авторитарности, старечої впертости й закидаючи їм „гальмування", коли тільки вони розуміли необхідність закріпити проведену ними революцію.

Французи нервувались, бо їм ця зустріч затримувала вікенд чи поворот додому на вечерю. Державний Департамент нервувався, що в Рамбуйє договорились до дальшої стійкости. У Москві ж скреготали зубами, бо зустріч в Рамбуйє була доказом, що надії Кремлю на зміну положення з відходом Аденауера — рішуче передчасні. Де Ґоль підтримуватиме політику старого канцлера — політику твердости супроти СССР. Аденауер через свою партію, яка тримає в руках уряд Німеччини, до смерти підтримуватиме де Ґоля.

НАДІЇ НА УСПІХ НЕВЕЛИКІ

Як відомо, цьогорічний збір озимих культур в Україні закінчився дефіцитом, тобто не дав стільки зерна, скільки запляновано. Тому всі надії щодо виконання цьогорічного пляну виробництва зерна сконцентрувались на кукурудзі, яка, за висловом партійних керівників, мала б „перекрити недобір зерна озимих".

Ми вже висловили були сумнів, чи так воно вдасться. Нині можемо цей наш сумнів підтвердити даними з підсовєтської преси.

11-го вересня ц. р. відбулася в Центральному Комітеті компартії України нарада — „на якій розглянуто питання, пов'язані із завершенням хлібозаготівель, збиранням та силосуванням кукурудзи, проведенням сівби озимих, копанням і вивезенням цукрових буряків, заготівлями городини, картоплі й овочів, нагромадженням кормів і підготовою до зимівлі худоби, а також із здійсненням інших невідкладних сільськогосподарських робіт". („Радянська Україна з 12-го вересня). На тій нараді виступив з промовою перший секретар ЦК компартії України, Шелест.

Крім цього лаконічного повідомлення, нічого більше преса про ту нараду не подала, не подала навіть промови Шелеста, хоч звичайно такі промови друкується в газетах, нехай навіть „за скороченою стенограмою", як то від якогось часу увійшло в звичай.

У газеті „Колгоспне Село" з 18-го вересня ц. р. в рубриці „У бюрі Центрального Комітету компартії України для керівництва сільським господарством" опубліковано матеріяли „про серйозні недоліки в організації збирання кукурудзи в колгоспах і радгоспах республіки". Ці матеріяли, очевидно, тільки невелика частина того, про що говорилося на згаданій вище конференції.

З тих матеріялів довідуємося, що в багатьох областях України зволікають із збором кукурудзи, зокрема це стосується Кіровоградської, Миколаївської, Черкаської, Одеської і Сумської областей. Причиною зволікання із збором кукурудзи, яка має вирішити долю цьогорічного врожаю в республіці, є, на нашу думку, те, що цей процес збігся з копанням цукрових буряків та картоплі і збиранням інших культур. Таке зволікання у другій половині вересня може привести до того, що велику частину незібраної кукурудзи може захопити на полях зима. Вже тепер проходять в Україні дощі, які значно утруднюють працю на полі.

Отож, чи врятує кукурудза виробництво зерна?

Не будемо робити задалеких висновків. Зачекаємо, а тепер тільки задокументуємо ті труднощі, про які мусіли говорити на згаданій нараді.

Нам видається, що на тій нараді дискутовано також і справу кукурудзи, як культури, що мала б дати можливість СССР догнати й перегнати Америку у виробництві зерна. Очевидно, з тою дурійкою рішили скінчити, бо вона може завести совєтське сільське господарство „під дурного хату".

З щораз більших масивів, які засівається кукурудзою в Україні, не можна зібрати врожаю своєчасно і без втрат, бо немає для цього подостатку ні

(Закінчення на стор. 4-ій)

Ґ. Н-в.

УКРАЇНСЬКА КУЛЬТУРА І ДЕНАЦІОНАЛІЗАЦІЯ

Думки з нагоди зустрічі абітурієнтів української гімназії в Мюнхені-Карльсфельді

(1)

Останнім часом українське суспільне життя на теренах Америки та Канади проявляє деякі нові й цікаві тенденції розвитку. Ще десять років тому святочні академії національного маштабу, різні маніфестації, протести і т. д. відбувалися з масовою участю новоприбулих еміґрантів. Не лише старше покоління, але також молодь брала численну участь в тих частих святкуваннях. Творилося враження, що такі вияви національної солідарности стануть рутиною для політичного еміґранта, невід'ємною частиною його життьового стилю в майбутньому.

Від того часу ситуація змінилася. На це вказує зростаюче число оголошень та статтей про з'їзди, зустрічі, ювілейні святкування, що їх в жадному разі не можна вважати всенаціональними. Вони є радше з'їздами реґіональними, якщо не „парафіяльними". Їхніми учасниками, як правило, є не українці пер се, але мешканці одного міста, містечка чи навіть села. Вони є не з'їздами функційних груп, лікарів чи інженерів, але радше зустрічами земляків та товаришів - комарянців, тернопільців, ба навіть міттенвальдців. На цих з'їздах не відзначається події загальнонаціонального значення, але пригадується особисті й інколи інтимні переживання минулих літ.

Немає, отже, сумніву, що тими зустрічами дорожитимуть тільки ті з учасників, яких в'яже ряд конкретних переживань та вартостей особистого життя. Ні своїм впливом, ні формою вияву ці події не належать до категорії історичних подій. Вони є радше особистими подіями, коротко кажучи, вони відійдуть у гріб з тими, що їх пережили.

Чисто людський момент цього явища випливає з факту, що вони є притаманним не лише для українців, але й для еміґрантів взагалі. Відносно поширеними формами еміґраційного життя були групи людей, що їх в'язали вартості особистого минулого. Одною з найбільших норвезьких організацій у цій країні були байґделеґе — ряд згрупувань що базувалися на безпосередніх взаєминах колишніх приятелів, ба навіть сусідів та на прив'язанні до чисто льокальних традицій. В основному характер їх був глибоко особистим і не переходив рамок конкретних споминів та переживань. Слід підкреслити один важливий момент цього явища, а саме бажання відновити та вдержати особисті зв'язки з колишніми товаришами, земляками та сусідами, повертаючись в особисте минуле. Саме тому всякі елементи національного минулого — історичні факти та символи не могли б заступити для них особистого минулого, яке складається з ряду конкретних образів. Не можуть того минулого відтворити національні академії та святкування. Ці останні скріпляють в найкращому разі національні почування і пригадують історичне минуле.

В тому сенсі український еміґрант персоналізує своє відношення до української спільноти і конкретизує своє прив'язання до її культурних вартостей. Будуючи дерев'яну церковцю в Гантері, він не стає жертвою „склерози творчої думки" (див. Ю. Соловій „Чи дійсно на безриб'ї і рак риба". „Сучасність", ч. 8, 1963, ст. 62), але пробує хоч символічно зв'язати особисте минуле з сучасним. Вже самий характер того символу дозволяє відтворити образово ряд конкретних моментів з життя одиниці чи групи — від безжурних дитячих літ до похорону дорогих батьків. Вважати це за „склерозу" значить не здавати собі справи з того, що людина — маємо на увазі Унамуна, людину з „крови та кости" — не може не жити в конкретному історичному контексті. Її особиста тотожність і тяглість формуються якраз на основі безпосередніх переживань та на прив'язанні до чисто „парафіяльних" вартостей і традицій. Будуючи дерев'яну церковцю, а не найновіший мистецький твір, цей дестієрро, отже людина, викорінена з своєї землі, не хоче перетворитися ще й у дестіємпо — в людину, якій здається, що вона не зумовлена часом і живе тільки в сфері „універсальних вартостей".

Така образова орієнтація людини на певні вартості та символи вказує на її близькість до орієнтації мистця. Не дивно, що еміґранти часто стають поетами. Вони воліють оспівувати, як описувати „рідну землю", писати про неї поезії радше, як наукові трактати. Вони пробують, як колишні українські поетеси і поети, розмальовувати „образ гідно" тої „рідної землі, де я родилась . . . де підростала . . . де уперше Богу молилась . . . де рідна пісня . . . де село рідне . . . із знаними стежками". Якщо деякі з них і пробували забути ту „рідну землю", то знову ж такими словами:

Ой, не пиши дрібні листи,
Матусю, до мене,
Може скорше тя забуду,
А ти мене, нене.

(Див. Антологія українського письменства в Канаді, т. 1.).

Що впадає в око з повищого — це безпосередня образовість символів. Ці символи не викликають любови до матусь чи навіть до українських матусь. Не висловлюють вони прив'язання до українських сіл, литовських лісів, норвезьких фйордів. Відносяться ці символи не до української мови чи пісні в загальному, але дослівно до матірньої мови, Muttersprache, mame loshen, чи langue maternelle. Не є вони теж „прикладами" більш загальних символів — національними прапорами чи іконами.

І хоч донині питання символіки — в релігії, науці, мистецтві — ще далеко не ясне, деякі основні різниці між ними можна визначити. Про одну з них писав Ґете: „Дуже важливим є, чи поет шукає партикулярного у відношенні до загального (універсального), чи контемплює загальне в партикулярному. П е р ш и й шлях веде до алеґорії, в якій часткове функціонує як приклад. Зате другий шлях репрезентує есенцію поезії. Він висловлює партикулярне без жадного зв'язку з загальним. Той, хто зуміє збагнути це партикулярне, збагне також і загальне" . . .

ДОПОМОЖІТЬ ВДЕРЖАТИ І РОЗБУДУВАТИ ДЛЯ НАШОЇ ДІТВОРИ РІДНУ „ВЕСЕЛКУ"! ПОШЛІТЬ СВОЮ ПЕРЕДПЛАТУ І ПОЖЕРТВУ НА ЇЇ ФОНД!

І. П. БАГРЯНИЙ — ЯК ГРОМАДСЬКО-ПОЛІТИЧНИЙ ДІЯЧ

Успіх праці української політичної еміґрації у великій мірі залежить від кількости й якости її провідних діячів, які повинні бути ідейні, тверді духом і рішучі, працьовиті і саможертвенні. Таких маємо мало. Таким був І. П. Багряний, і тому жаль, що його вже немає серед нас.

Подумаймо — людину ламав проклятий большевицький режим, але вона вирвалася з смертельного конвеєра з надломленим здоров'ям. Але ця людина Іван Багряний з туберкульозним процесом, а пізніше з цукрицею і серцевою недугою, весь час напружено і продуктивно працювала, завжди була на першій лінії нашої боротьби. Організатор нової партії і беззмінний лідер її, провідний діяч в УНРаді, письменник, головний редактор і публіцист, — безстрашний лицар антибольшевицького цера, як висловився Мартин Задека у своєму співчутті. Пригадаймо його книжку „Чому я не хочу повертатися до СРСР?" Треба було відваги, щоб у той напружений момент кинути совєтам виклик і обвинувачення.

І. П. Багряний був ініціятором і співтворцем нового світоглядового руху, т. зв. революційної демократії, який поставив своїм завданням оновити зміст ідейно-політичної діяльности української еміґрації через включення в неї нових ідеологічних вартостей, народжених, але недовершених в новій суспільно - історичній дійсності останніх десятиліть підсовєтського життя.

І. П. Багряний і створене ним середовище взяли на себе невдячну ролю зв'язкового поміж еміґрацією й українським народом на батьківщині і спричинилися до обізнання еміґрації з умовами життя, боротьби і вкладу у визвольні змагання українців під совєтами та до ревізії поглядів еміґрації на підсовєтське українство. Для потвердження наведемо уривок зі статті О. Ждановича „Ревізія і капітуляція" („Укр. Слово" з 4-го жовтня 1959 р.): „Д. Д. скаже: ага, так ви, як і УРДП, за кадри в комсомолі й КП? Ви за диявола!" — Маємо відвагу сказати, що так, що я зревідував своє становище в вищеназваній справі. Ворог надто сильний, щоб ми могли дозволити по-доктринерськи відкидати людей". Після одної розмови з Іваном Павловичем я зрозумів, що, пишучи свої твори, він орієнтувався головно на українців на батьківщині, щоб зміст творів і виведені в них персонажі наближали тих людей до українства, щоб ті персонажі були психологічно зрозумілі їм і сприяли скріпленню і зростові національних елементів у їхній свідомості. Обрис героїв його творів не завжди вкладався в еміґраційний стандарт патріотизму і викликав критику, але підсовєтському читачеві він імпонував би і робив би на нього позитивний вплив.

І. П. Багряний був активним діячем в УНРаді, бо він розумів свою ролю там, як своєрідного каталізатора для того, щоб Державний Центр УНРеспубліки був більш притягальним для підсовєтських українців. УНРада без участи і підтримки останньої еміґрації з-під совєтів перетворилася б з дієвого політичного чинника в історичну реліквію. Шкода, що деякі заслужені УНРівці цього не розуміють і дозволяли собі на конвенції українських ветеранів нетактовно виступати проти п. Багряного, як віцепрезидента УНРеспубліки в екзилі. Українська еміґрація не сміє „забронзувати" нашу визвольну боротьбу на одному, хоч і славному, етапі. Мусимо приймати до неї нові сили, які не можуть бути на 100% ідентичними зі старою ґвардією, бо вони виростали і формувалися в тяжких умовах большевицької окупації.

Діяльність І. П. Багряного у великій мірі спричинилася до того, що остання еміґрація з-під совєтів закріпилася на самостійницькій плятформі, розтрощила всі вилазки „федералістів" і дала гідну відсіч білій еміґрації і червоним імперіялістам. Цим акціям сприяли такі організовані Ів. Багряним видання і публікації: часопис „Освобожденне" Алексінського, часоп. „Ми ще повернемось", „Відповідь Ю. Смоличеві" В. І. Гришка та інш.

Годі в одній статті підсумувати багатогранну і корисну працю І. П. Багряного. Подякою йому за неї від нюйорської громади буде наша участь у жалібній академії, яку уряджує 5-го жовтня Представництво В. О. в ЗДА у залі Української Вільної Академії Наук.

А. Гудовський

Програма Протестаційної Маніфестації в Шикаґо

Український Громадський Комітет для відзначення 30-річчя голоду в Україні, який очолює д-р Роман Смук, і до складу якого входять представники всіх українських громадських, релігійних та молодечих організацій, закликає все українське громадянство Шикаґо та околиць взяти якнайчисленнішу участь у маніфестаційному протесті в неділю 13 жовтня. Для вшанування пам'яті тих, що загинули з голоду, зроблено жетони з відповідним написом. Ці жетони - відзнаки будуть продавати члени Пласту, ОДУМ-у та СУМА 6 та 13 жовтня під усіма українськими церквами та в день маніфестації на площі збірки. Ці жетони в ціні 50 центів, будуть вступом на залю на віче. Тому прохається громадянство, щоб кожний мав цей жетон вже під час протестаційного походу.

Для ознайомлення американського громадянства про причини маніфестації, Мирон Куропась, голова пропаґандивної комісії, опрацював інформації для американської преси. Студенти організації „Обнова" особисто звернуться з вище згаданими пресовими інформаціями та іншими матеріялами про голод до найбільших чотирьох шикаґівських часописів. Також мають повідомити всі американські радіові та телевізійні станції.

Останнє число журналу „Екран" за червень - серпень, яке щойно вийшло, присвячує 4 сторінки голодові в Україні. На цих сторінках поміщено багато фотографій та текстів про голод з англомовної та української преси. Тому потрібно кожному це число придбати. Редакція „Екрану" звертається до громадянства з таким закликом: „Просимо всіх наших шановних іншими мистецькими виступ читачів, зокрема вчителів українознавчих і ціл оденних шкіл, а також виховників організацій молоді уважно прочитати з дітьми і молоддю інформації про голод в Україні в роки 1932 - 33 та пояснити світлини. Заохотіть нашу молодь, щоб передала примірники цього числа „Екрану" своїм американським товаришам і вчителям в американських школах. Це буде найкраща інформація про злочин Москви в Україні. Просимо також, щоб на своїх місцях праці подарували це число „Екрану" американцям. Ці документальні описи і світлини, зібрані американськими й англійськими журналістами, що з нараженням власного життя діставалися в найбільш недоступні місця, охоплені страхіттям штучного голоду в Україні, промовлять до сердець чужинців і відкриють очі тим, які ще не чули про голод".

Громадський Комітет закликає все українське громадянство прийти на 1-шу год. по полудні на площу до школи Щопена, на випадок дощу похід не відбудеться, й тому всі мають зібратися о 2-ій год. в Арморі Голл. Звідти маніфестаційний похід з плякатами вирушить вулицею Оґоста Каліфорнії, а нею до Норд. Нордом до Кедзі, на розі якої є Арморі Голл, де відбудеться маніфестаційне віче.

Маніфестаційний похід має очолити духова оркестра осередку СУМА ім. Павлушкова. За нею мають іти прапороносці з українськими та американськими прапорами. За прапорами мають іти молодечі організації СУМА, ОДУМ, Пласт та інші з своїми організаційними прапорами. За молодечими організаціями має йти молодь шкіл, які не належать до організацій, молодь шкіл українознавства при всіх церквах. Добре б було, щоб молодь шкіл та курсів була в українських народніх строях.

В Арморі Голл маніфестаційне віче почнеться українським та американським гимнами, які виконає духова оркестра СУМА. Український православний священик прочитає молитву, а голова Комітету д-р Роман Смук відкриє протестаційне віче. Промову „Ми обвинувачуємо Москву", присвячену жертвам голоду українською мовою, прочитає Олексій Коновал. Один представник виступить з заявою співчуття від всіх поневолених націй. Промову англійською мовою виголосить конґресмен Авґуст Джоґансен, довголітній член Палатної Комісії в справі проти американських дій.

Між доповідями буде декламація п. Роми Турянської та інші мистецькі виступи.

На протестаційному вічу будуть прочитані резолюції українською та англійською мовами, які мають бути затверджені й надіслані до президента ЗДА Кеннеді, Державного Департаменту, Сенату, Палати Репрезентантів, Об'єднаних Націй та інших установ і впливових осіб. Тому при затвердженні резолюцій потрібна якнайбільша кількість присутніх, бо число присутніх подається в резолюціях. Протестаційне віче закінчить молитвою священик української католицької церкви.

Пресовий реф. Комітету.

„Кобзар" у Торонті в цю неділю!

Як довідуємося, репрезентативний хор Філядельфії — і один з найкращих українських хорів в Америці взагалі, „Кобзар", виступить цієї неділі, 6 жовтня, вперше в Торонті, в найкращій концертовій залі „Массей Гол", з власним Концертом.

Хор „Кобзар" від початку свого існування славиться своїми оригінальними програмами, в яких головне місце завжди займають твори сучасних українських композиторів. І так в згаданому Концерті в Торонті „Кобзар" крім двох найкращих хорів Лисенка — „Про-славний хор" з опери „Тарас Бульба" і „Туман хвилями лягає" з опери „Утоплена" — обидва ці хори, здається, будуть для Торонта новинкою, виконає Лева Ревуцького кантату „Хустина", Олени Андреєвої зворушливу „Наймичку" та повну кипучого темпераменту пісню Мейтуса „А мій батько орендар".

Та головним твором програми і, без сумніву, її вершком, буде монументальна симфонічна Контата Антона Рудницького „Послані є" („До живих, і мертвих, і ненароджених...") до безсмертних слів Тараса Шевченка. Цей чотиричастинний твір, виконаний вперше в шевченківському ювілейному 1961 році, залишив на тисячах слухачів в залях Ню Йорку і Філядельфії глибоке, просто потрясаюче враження. Можна сподіватися, що не менший успіх він матиме і в канадійських українських слухачів. В „Посланію" солістами виступають сопрано Марія Мурована, баритон Лев Рейнарович та віольончеліст Доріян Рудницький, а партії двох фортепіянів виконуватимуть Роксоляна Гарасимович і Роман Рудницький.

Солістом Концерту є Лев Рейнарович, який також співатиме твори сучасних композиторів, невідомі в Торонті, а саме Данкевича арію з опери „Назар Стодоля", „Пісню про рідний край" Людкевича та Рудницького арію з опери „Довбуш". У сольових партіях хорових творів виступатимуть Євгенія Василенко і Омелян Татунчак.

Мистецьким керівником і дириґентом „Кобзаря" є, як відомо д-р Антін Рудницький, під проводом якого відбудеться Концерт в Торонті.

„Кобзарівцям" з нагоди їх першого далекого виїзду бажаємо щасливої дороги — й великого успіху!

В Індії позначився упадок престижу прем'єра Неру

Ню Делі. — Всі закордонні обсерватори в Індії погоджуються, що помітний там значний упадок персонального престижу прем'єра Джавагарлала Неру, який править на тому становищі від початку індійської державної суверенности, себто впродовж 16-х років. Зворотним пунктом у відношенні до нього збоку внутрішнього політичного світу та широкого громадянства був несподіваний наскок проти Індії збоку комуністичного Китаю, після того, як Неру був — разом з Чу Ен-лаєм — автором і проповідником „5-х принципів співіснування" між Індією і Китаєм. Важкі поразки, що їх зазнала Індія, сколихнули всю індійську опінію і виявили життьову нездарність філософії невтралізму, ширеної Неру.

ДЕНВЕРСЬКИЙ КАЛЕЙДОСКОП

ТАБОРОВІ ОБРАЗКИ

Гаряче літо було цього року. І коли вже здавалося, що людина не видержить спеки, що стопиться мов та свічка — саме тоді почалися в Денвері Пластові Табори. Та й зразу похолодніло! Із-за гір, куди кожного дня натягали чорнітучеві хмари, і дощ кожного дня мочив гори, шатра, магазин, кухню і таборовиків. Це так, щоб традиція не пропала. Пробував Пласт минулими роками робити табори в липні, — не щастило. Тоді в липні були дощі, а серпень був теплий — прекрасний. От змінили цього року на серпень, а тут дощі і на серпень перейшли. Хоч сядь тай плач!

По довгих розшуках вдалося знайти площу, що всім подобалася. І недалеко від Денверу, і гірський потічок зараз попри табір шумить, вода в ньому зимна, з льодовика випливає, і повітря чисте, повне запаху грибів і живиці, і простору на площі багато, ще й кілька будиночків стоїть. Навіть і ті, що спершу нарікали і якісь недоліки знаходили, мусіли признати, що площа гарна.

Команда табору, то самі фахівці. Спасибі КПС-ові, що їх підшукали. Головним командантом є ст. пл. Іриней Ісаїв (ЛЧ) із Філядельфії. Молодий, енергійний, повний досвіду, просто з табору в Дітройті до нас приїхав. Таборовики з признанням говорять: Добрий командант! Йому до помочі на командантку дівочого табору призначено ст. пл. Софійку Квасницю (Перші Стежі) теж просто з вишкільного табору в Гантер, Н. Й. до Денверу приїхала. На писаря прибув ст. пл. Ростислав Байко (ЛЧ) на власну руку з Дітройту прибув. Наблукався по горах і долинах, а таки вечером до табору добився. Бунчужними стали місцеві. Бунчужною дівочого під-табору була пл. розв. М. Крупська, а головним бунчужним на цілий табір пл. розв. А. Колтунюк.

Таборовиків не багато, а шкода. Тільки 17 учасників зголосилося. Та й склад дуже різноманітний. Від загартованого юнацтва аж до новацтва, що ще ніколи в таборі не були і оце вперше переживали „таборування". Це про них згадувала коломийка на прощальній ватрі:

> Тільки часто пластун
> Майстрик
> зливався сльозами,
> бо хотів він щогодини
> до тата, до мами.

Кухня в таборі — це заслуга пана Майстрика, таку змайстрував, що хоч великодню бабу в ній пекти. Все під дахом, дощ падає, а до зупи ні краплини не впаде. Ціла морока була з тим дахом. Як почали його зводити, то цвяхи не видержали тягару і дах провалився. Малощо із станичного, пл. сен. Мареніна, командanta табору і бунчужного налисники не зробилися під його тягарем, але якось в пору відскочили і обійшлося без жертв. Тут пані з Пластприяту за зиму куховарили. Загартовані таборовики, що вже не з одного казана зупу їли, не могли нахвалитися, мовляв, ще в жадному таборі так добре їсти не давали. За це тих пань і в коломийці увіковічнено:

> І почали кухарок
> щоденно зміняти,
> щоби кожна свої штуки
> вміла показати.

А за їдальню, то вже сама природа подбала. Виросла собі така смерічка, що верхом аж хмар сягає. Хоч рубай та на Різдво перед Білий Дім на ялинку вези. Розпустила своє галуззя, а під галуззям просторо, мов у кімнаті. Тут столи і лавки роботи пл. сен. І. Івахова. Є де сісти, є де їдуну поставити. Навколо дощ, а під смерічкою сухо і привітно.

В центрі табору таблиця: „Тут говоримо тільки по українськи!". І не дай, Боже, щоб хтонебудь про це забув. Бо таборовий писар тільки чуйвав в своєму шатрі. Зачує одно слівце та й зараз гукає: Юрку! А ходи но сюди! Ти бачиш он тую таблицю? А ну-но побіжи і прочитай, що там написано! Тільки скоро, бігом!

Найбільше подивляли в таборі наймолодшого таборовика, Тарасика Чайківського. (6 літ). Його сестра та брат — це давні пластуни і таборовики, але Тарасик щойно перший раз у таборі. Але хіба це пізнати? Коли дивитися на нього, то спинається на пальчики та надуває личка, щоб виглядати більшим і поважнішим. Він сам проситься, щоб поставити його вночі на стійку „хоче йти з юнаками на цілоденну прогулку в гори, хоче виконувати все те, що роблять старші його друзі. Коби більше таких Тарасиків, то не треба було б турбуватися, хто прийде на зміну тим, що підростають і невдовзі у старше пластунство перейдуть.

Команда таборовиків хвалить, але на батьків, делікатно кажучи, нарікає. Всю дисципліну — мовляв — псують, приїжджають до табору кожної пори дня і ночі, новаків додому на ніч забирають, щоб їх у ванні скупати, одним словом весь таборовий порядок ламають. Не диво, що прийшлось при вході оборонні мури ставити, мов перед татарами в середньовіччі. Хочеш до табору ввійти, треба через браму, а там стійковий, грізний мов хмара, очима завертає, застрашить „цивілів" пробує. Та батьки вже така якихсь хитрощів вживали і свої потяги з табору викрадали. Такий змаг родичів з Командою тривав цілий час і здається, що таки родичі були переможцями.

Під кінець табору Команда зарядила алярм, полученний з нічним маршом та іспитами. Участь в тому брало тільки юнацтво. Далеко після півночі збудили їх алярмові свистки і треба було вилазити з теплих мішків та ставати на збірку. А пізніше поділено всіх на три окремі групи і кожна група окремо мала за знаками знайти дорогу до трьох призначених пунктів, де в печерах, що залишилися ще з часів видобування золота, чекали на них з іспитовими питаннями пластові сеньйори і — переспашені лиликі. Мов святоіванські вогники блимали вночі лісом електричні ліхтарики, коли таборовики пробивалися поміж деревами, перелазили вузенькою кладкою понад розбурханим по дощі гірським потічком, дехто для певності перелазив на другий бік на всіх чотирьох, то вибивалися на вершок, то зникали в проваллях. Вже блідли зорі і заносилося на день, коли покінчився алярм і змучені та сонні таборовики поплазили до позимнілих уже мішків, щоб ще хоч хвилину поспати.

А в суботу вечером відбулася остання, прощальна ватра. Шкода, що внаслідок тереневої гри почалася вона трохи пізно і багато гостей роз'їхалося додому ,бо було на що подивитися та добре забавитися. Головно весела сценка „збірки" викликувала в присутніх щирі вибухи невимушеного сміху, а згадкі вже перед тим коломийки були повні гумору та сатири. Та все має свій кінець. Притемніла ватра, затихли останні звуки прощальної „Ніч вже йде", сховалися за закругом лісової доріжки червоні світла від'їжджаючих авт, що повезли гостей додому, і до табору ввійшла нічна тиша. В шатрах ще блимали останні світла ліхтариків, а на небі мільйони зірок. Ще завтра відбудеться офіційне закриття табору, ще треба буде все злікідувати, але відчувається, що табір вже скінчився. Залишиться він лиш в пам'яті таборовиків. Забудеться все неприємне, а приємні спомини жевріятимуть вогнем пращальної ватри і щороку кликатимуть пластунів до таборів, по нові враження, на нові пригоди.

Виступ танцювальної групи. Кожного літа денверський щоденник „Ракі Мовнтен Нюз" та заряд міських парків влаштовують в парках під голим небом аматорські вистави - концерти з різноманітною програмою. До виступів зголошуються численні групи і з-поміж них судді вибирають найкращі точки до виступів перед ширшою публікою. Цього року зголосилася до виступів танцювальна група при Спортовому Т-ві „Україна" і без труду здобула собі місце в програмі. П перший виступ в Берклі парку з „козачком" прийняла 10-тисячна публіка численними оплесками. Закінченням літніх концертів - вистав є Фінал в центральному Чізман парку, де виступають тільки найкращі виконавці з попередніх концертів. Наша група без труду закваліфікувалася до фіналу та якнайкраще запрезентувала красу наших народних танків і народніх строїв і здобула собі заслужене признання багатотисячної публіки.

Серію літніх пікніків -фестинів доповнили місцеві Відділи УККА та Союзу Українок. Перший відбувся в горах, та, на жаль, зливний дощ передчасно розігнав гостей додому. Союз Українок влаштував свій пікнік в Чізман парку і здобув повний моральний і матеріяльний успіх.

Ще одна втрата. В суботу, 14-го вересня покинув ряди денверської громади ще один її член, сл. п. Богдан Сопінський. Від хвилини приїзду до Денверу в 1950 р. покійний брав живу участь у всіх ділянках громадського життя. Він завжди радів успіхами наших організацій і болів їхніми невдачами. Поважний вік і крихке здоров'я не дозволили йому працювати активно там, де він бажав би. Але коли не було кому займатися навчанням нашої дітвори в гр. - кат. парохіяльній школі, то хоч сам не фахівець-учитель, взяв на себе той обов'язок і його виконував кілька років. В останніх роках був членом церковного комітету при гр. - кат. церкві. Хай земля пером йому буде.

Л. Колтунюк

НАДІЇ НА УСПІХ НЕВЕЛИКІ

(Продовження із стор. 2-ої)

машин, ні робітних рук. Тому вже кілька років підряд кукурудзи повністю не збирають і якась частина її залишається на полях і взимі пропадає.

Минулої зими, коли в Україні вимерзли озимі, їх пересіяли здебільша кукурудзою, і тепер збір озимих закінчився дефіцитом, а збір кукурудзи став під знаком запитання. Коли б загиблі озимі пересіяно цього року, наприклад, ярою пшеницею, то, хоч вона менше намолотна, як озима, все ж таки було б зерно на хліб. При тому з пшеницею немає проблеми, а кукурудзу треба обробляти, і внаслідок цього збільшуються обсяг роботи.

Тому ситуація, яка постала на зерновому фронті в Україні, не повинна бути несподіванкою; вона є доказом, що такої політики, яку досі вели сільсько - господарські керівники, далі вести не можна. Доказом того, що на цьому секторі прийшло отверезіння, є повідомлення, що в поодиноких областях України цього року сіють озимих більше, ніж передбачено пляном. І так, у Вінницькій області сіють понад плян 50 000 гектарів озимих, у Волинській області — 20 000 гектарів, а в Миколаївській області „значно розширюють площу під озимі, які цього року займатимуть 800 000 гектарів".

Так збільшення площі під озимими має бути убезпеченням на випадок вимерзання.

На Україні немає цілинних земель, немає „травопілля", отже розширення площі під озимими може йти тільки за рахунок культури, яку сіється в надмірній кількості. Такою культурою є кукурудза, і за її рахунок, певно, поширюють посіви озимих цього року.

Чи наш здогад правильний — побачимо навесні наступного року. А тим часом будемо чекати на дальші матеріяли згаданої вгорі конференції в інших справах, бо вони, на нашу думку, повинні бути не менше цікаві. (абв.)

Вишкіл доросту

На порозі нового шкільного академічного року українське єдудентство в ЗДА має багато різнородних проблем, зв'язаних із студіями, чимало обов'язків, що їх жде в близькому році.

До всебічного плянування українська академічна молодь повинна включити студії українознавства. Ніхто, мабуть, не буде оспорювати доцільності поглиблення знання українознавчих предметів для кожної молодої людини українського походження. Перед українською спільнотою в ЗДА вирінає одна з найважніших проблем, а саме — брак фахових учительських сил в школах українознавства. Вчителі українських вечірніх чи суботніх шкіл, — це в 90 відсотках старші віком люди, ряди яких з року в рік меншають.

Поповнювати ці учительські кадри — це обов'язок української студіюючої молоді. Український студент, чи студентка, як члени української спільноти, мають певні зобов'язання супроти громади, до якої кровно і духово належать. Українське студентство повинно не тільки займатися своєю освітою, — але теж взяти активну участь в українському громадському житті. Хто ж інший, як не наша академічна молодь, повинна перебрати виховання дітей в школах українознавства. Ці нові вчителі мусять перейти певний вишкіл. Такий вишкіл переводить Шкільна Рада при Українському Конгресовому Комітеті на Педагогічному Курсі, що триває два роки. Крім українознавчих предметів, історії, географії, мови, культури, літератури з увагою на дитячу літературу, входять теж педагогічні предмети — історія і психологія виховання, загальна дидактика, методика та навчання українських предметів. Навчання відбувається кожної суботи в домівці НТШ в Ню Йорку при 13 вулиці. Передбачені теж заочні курси. За ближчими інформаціями писати до: Educational Council of the U.C.C.A., P.O. Box 391 Cooper Station, N.Y.C., N.Y.

Після закінчення дворічного курсу учасник одержує диплом учителя українознавства.

На українських землях проходить жорстокий процес русифікації, і українська молодь у вільному світі повинна особливо вивчати, зберігати та плекати українську мову, щоб колись, коли зміниться політична ситуація на рідних землях, стати членами своєрідного корпусу миру серед українського народу.

Світлана Луцька

● **Айен Вайт - Томпсон** став деканом Кентерберського собору, що є центральною святинею Англіканської Церкви. Він став наступником д-ра Гюлетта Джонсона, що зискав собі сумну міжнародню славу, як „червоний декан" — своїми комунофільськими виступами. Джонсон відійшов у стан спочинку після 32-ох років служби на тому становищі.

Українська Літературно Мистецька Клюб Ню Йорк 1952

З Літературно - Мистецького Клюбу в Ню Йорку повідомляють, що в п'ятницю дня 4 жовтня ц. р. відбудеться в приміщенні Клюбу в програмі ретроспективної виставки скульптур проф. Сергія Литвиненка, фортепіяновий концерт Олега Музиченка, перший на терені Ню Йорку. В програмі сонати Бетговена. Початок о год. 8.00 веч.

Короткі вістки

● „**Ль-Уніта**", орган італійських комуністів, виступив з гострою статтею проти китайських комуністів, закинувши їм свідоме розколювання комуністичного руху у світі. У спорі Москви з Пейпінгом італійські комуністи заявились за Москвою, але в Італії все ж є сильна група комуністичних екстремістів. Коло 200 таких прихильників Пейпінгу виключено з партії і вони ведуть в партійних рядах агітацію проти партійного проводу.

● **Комуністи з Східної Німеччини** почали знову шиканувати особові та вантажні авта, що їдуть до Західного Берліну з Західної Німеччини, зупиняючи їх іноколи по кілька годин під різними вигаданими претекстами. Західні обсерватори в Берліні і Бонні не знають ще, яка ціль та яка причина тих шикан і чи це діється з наказу з Москви, чи є виявом злости Вальтера Ульбріхта з приводу „вілиги" між Москвою і ЗДА.

Посмертні згадки

Анастазія ЗЕЛЕНЕНЬКА, членка Т-ва Згода, Відд. 272 УНСоюзу в Майнелвуд, Н. Дж., померла 1-го жовтня 1963 р. по тяжкій недузі на 68-му році життя. Покійна походила з села Залинє, пов.Рогатин, Україна. Полишила в смутку дочку Ольгу, зятя Володимира Штогрин і внучку Карін. Похорон відбудеться 4 жовтня 1963 р. з похоронного заведення Lytwyn & Lytwyn, 801 Springfield Ave., Newark, N. J. Просяться члени і приятелів до участи в похороні. Вічна Їй Пам'ять!

Уряд Відділу

ТАРЗАН, ч. 5118. Намисто на зброю!

Коли П'єр залишився сам із Нґото, він висловив зловісне домагання затримати намисто з самоцвітами.

Ватажок лютувався: Як ви смієте так безсоромно діяти! — Кричав він. — Чому я не можу затримати цього намиста?

— Тому, — шипів П'єр, — я приходжу до вас, щоб вам сказати, що це час на війну, — бо це намисто набуде рушниці для ваших людей!